

بررسی تأثیر مصرف حامل‌های انرژی بر تولید ناخالص داخلی ایران

نجمه محمدی

دکتر نادر مهرگان

دکتر محمود حقانی

دانشجوی کارشناسی ارشد اقتصاد انرژی

عضو هیئت علمی دانشگاه بوعلی همدان

عضو هیئت علمی دانشگاه صنعت آب و برق شهید عباسپور

واژه‌های کلیدی: حامل‌های انرژی، روش خودبازگشتی با وقفه توزیعی، مدل تصحیح خطا، تولید ناخالص داخلی.

چکیده

کشور ایران به عنوان یک کشور در حال توسعه و رو به رشد و برخوردار از منابع عظیم انرژی و مخازن بزرگ نفت و گاز از جمله کشورهایی است که دارای الگوی رشد با اعمال فشار بر منابع طبیعی می‌باشد. بنابراین برنامه‌ریزی برای مصرف انرژی اهمیت فراوانی داشته و باید با دقت بسیاری انجام گیرد. واضح است که برای تحقق این امر باید شناخت درستی از رابطه بین مصرف انرژی و تولید داشت. در این مقاله سعی بر این بوده است که انرژی به عنوان یک عامل تولیدی در کنار سرمایه و اشتغال در نظر گرفته شود تا بتوان رابطه آن را با میزان تولید بررسی کرد. در این مقاله به بررسی تأثیر مصرف حامل‌های انرژی نفت، گاز و برق بر تولید ناخالص داخلی ایران در دوره زمانی ۱۳۸۶-۱۳۴۶ با استفاده از روش خودبازگشتی با وقفه توزیعی (ARDL) پرداخته شده است. در صورت اثبات وجود رابطه بلندمدت بین متغیرها با استفاده از روش ARDL، یک مدل تصحیح خطا نیز برآورد

شده است تا نتایج این دو روش با یکدیگر مقایسه شود. مدل ARDL چندین امتیاز بر دیگر مدل‌ها (انگل _ گرنجر، جوهانسون _ جوسیلیوس) دارد. این مدل (ARDL) می‌تواند برای سری‌های زمانی صرف نظر از اینکه هم انباشته از $I(0)$ ، $I(1)$ یا ترکیبی از هر دو باشند به کار گرفته شود و بر مشکلات نتایج نامانایی سری‌های زمانی غلبه می‌کند. نتایج بدست آمده حاکی از آن است که در بلندمدت مصرف برق و گاز اثر مثبتی را بر تولید ناخالص داخلی در ایران دارند و مصرف انرژی کل و فرآورده های نفتی در بلندمدت رابطه معنی داری را با تولید ناخالص داخلی ندارند.

مقدمه:

علی رغم کاهش نسبی شاخص شدت انرژی در جهان طی چند دهه اخیر کماکان نقش انرژی به عنوان یک عامل مهم در تولید کالاها و رشد اقتصادی مطرح می‌باشد. علاوه بر افزایش کارایی فناوری‌های تولید و مصرف انرژی، دلایل اصلی کاهش شدت انرژی در دهه‌های گذشته را می‌توان کاربرد